

RTJ 13 LIKVIDEERIMIS- JA LÕPPARUANDED (muudetud 2011)

Sisukord	paragrahvid
EESMÄRK JA KOOSTAMISE ALUSED	1–3
RAKENDUSALA	4–8
MÕISTED	9
ETTEVÕTTE LIKVIDEERIMISMENETLUSE ALUSTAMISEL KOOSTATAV MAJANDUSAASTA ARUANNE	10–24
Likvideerimisaruande koostamine	10–13
Likvideerimisaruandes rakendatavad arvestuspõhimõtted	14–19
Likvideerimisbilanss	20–21
Likvideerimiseelne kasumiaruanne	22
Likvideerimisaruande lisades avalikustatav informatsioon	23–24
ETTEVÕTTE LIKVIDEERIMISMENETLUSE KÄIGUS KOOSTATAVAD VAHEARUANDED	25–33
ETTEVÕTTE LIKVIDEERIMISMENETLUSE LÕPETAMISEL KOOSTATAV ARUANNE	34–37
JÕUSTUMINE	38–39
VÕRDLUS SME IFRS-IGA	40

EESMÄRK JA KOOSTAMISE ALUSED

1. Käesoleva Raamatupidamise Toimkonna juhendi RTJ 13 „Likvideerimis- ja lõpparuanded” eesmärgiks on kirjeldada ettevõtte majandustegevuse lõpetamisel ja likvideerimismenetluse alustamisel, likvideerimismenetluse käigus ning likvideerimismenetluse lõpetamisel Eesti hea raamatupidamistava kohaselt koostatavaid raamatupidamise aruandeid. Eesti hea raamatupidamistava on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev raamatupidamistava, mille põhinõuded kehtestatakse raamatupidamise seadusega ning mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid.

2. SME IFRS peatükk 3 „Finantsaruannete esitus“ („*Financial Statement Presentation*“) kirjeldab põhimõtteid, kuidas hinnata jätkuvuse printsiibi sobivust raamatupidamise aruannete koostamisel; nendest põhimõtetest on lähtutud ka käesolevas juhendis. Samas ei kirjelda SME IFRS põhimõtteid, millest tuleks lähtuda juhul, kui jätkuvuse printsiip ei kehti. Käesoleva juhendi RTJ 13 koostamisel on lähtutud üldistest SME IFRSis kirjeldatud printsiipidest ja põhimõtetest ning võetud arvesse rahvusvahelist praktikat.

3. Raamatupidamise aruannete koostamisel tuleb lähtuda olulisuse printsiibist. Väheolulisi objekte võib arvestada ja aruannetes kajastada lihtsustatud viisil.

RAKENDUSALA

4. Raamatupidamise Toimkonna juhendit RTJ 13 „Likvideerimis- ja lõpparuanded” tuleb rakendada aruannetes, mida koostatakse ettevõtete suhtes, kelle puhul jätkuvuse printsiip on kaotanud kehtivuse, s.o:

(a) majandustegevuse lõpetamisel ja likvideerimismenetluse alustamisel (likvideerimisaruanded);

(b) likvideerimismenetluse käigus (likvideerimise vahearuanded); ja

(c) likvideerimismenetluse lõpetamisel (lõpparuanded).

5. Juhul kui ettevõtte ei ole raamatupidamise aastaaruande koostamise hetkeks veel alustanud likvideerimismenetlust, kuid ettevõtte majandustegevuse lõpetamine lähema 12 kuu jooksul on tõenäoline, lähtutakse varade ja kohustuste hindamisel ning aruannete esitusviisi osas samadest põhimõtetest nagu likvideerimisaruande koostamisel.

6. Juhul kui ettevõtte on alustanud majandustegevuse lõpetamist või on tõenäoline, et ta alustab või on sunnitud alustama lähema 12 kuu jooksul majandustegevuse lõpetamist, ei koosta ta oma aruandeid lähtudes raamatupidamise seaduses ja Raamatupidamise Toimkonna juhendis RTJ 1 kirjeldatud jätkuvuse printsiibist (RTJ 1 p 36–37), vaid lähtudes käesolevas juhendis kirjeldatud arvestuspõhimõtetest.

7. Käesolevast juhendist peavad lähtuma nii ettevõtted, mille lõpetamise on otsustanud omanikud (ettevõtte vabatahtlik lõpetamine) kui ettevõtted, mille lõpetamise näeb ette seadus (ettevõtte sundlõpetamine).

8. Käesolevat juhendit ei rakendata ettevõtte ühinemisaruannete koostamisel. Ühendatava ettevõtte lõpparuanne koostatakse lähtudes tavapärastest raamatupidamise aastaaruandele kehtivatest põhimõtetest.

MÕISTED

9. Käesolevas juhendis kasutatakse mõisteid alljärgnevas tähenduses:

Likvideerimisaruanne on ettevõtte majandustegevuse lõpetamisel ja likvideerimismenetluse alustamisel koostatav likvideerimiseelse majandusaasta raamatupidamise aastaaruanne.

Likvideerimise vahearuanne on likvideerimismenetluse käigus koostatav aruanne.

Lõpparuanne on ettevõtte likvideerimismenetluse lõpetamisel koostatav aruanne, mis koosneb lõppbilansist ja seaduses ettenähtud juhtudel vara jaotusplaanist.

Neto müügihind on summa, mille eest on võimalik vara müüa teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelises tehingus, miinus müügiga seotud kulutused.

ETTEVÕTTE LIKVIDEERIMISMENETLUSE ALUSTAMISEL KOOSTATAV MAJANDUSAASTA ARUANNE

Likvideerimisaruande koostamine

10. Ettevõtte majandustegevuse lõpetamisel ja likvideerimismenetluse alustamisel koostatakse raamatupidamise aastaaruanne (likvideerimisaruanne), mis annab ülevaate ettevõtte likvideerimiseelsest majandusaastast ning ettevõtte finantsseisundist vahetult enne likvideerimise algust.

11. Ettevõtte majandustegevuse lõpetamisel ja likvideerimismenetluse alustamisel võib majandusaasta olla lühem või pikem kui 12 kuud, kuid ei tohi ületada 18 kuud.

Näide

Ettevõtte tavapäraseks majandusaastaks on kalendriaasta. Alljärgnevalt on toodud näiteid ettevõtte viimase likvideerimiseelse majandusaasta pikkusest, sõltuvalt ettevõtte likvideerimise alustamise kuupäevast.

(a) Ettevõtte omanikud otsustavad likvideerida ettevõtte seisuga 31.12.2013. Ettevõtte 2013. a raamatupidamise aastaaruanne on ühtlasi ettevõtte likvideerimisaruandeks.

(b) Ettevõtte omanikud otsustavad likvideerida ettevõtte seisuga 15.05.2014. 2013. a raamatupidamise aastaaruande koostamise hetkeks on juba teada omanike otsus ettevõtte likvideerimise kohta. Ettevõtte viimane raamatupidamise aastaaruanne (mis on ühtlasi likvideerimisaruanne) koostatakse perioodi kohta 1.01.2013 kuni 15.05.2014 ning 2013. a

kohta võib ettevõtte jätta tavapärase raamatupidamise aastaaruande koostamata.

Juhul kui ettevõtte on siiski otsustanud koostada 2013. a raamatupidamise aastaaruande (või kui ettevõtte juhatusel puudus aastaaruande koostamise hetkel informatsioon ettevõtte peatse likvideerimise kohta), koostatakse likvideerimisaruande perioodi kohta 1.01.2014 kuni 15.05.2014.

(c) Seadustele mittevastavuse tõttu kuulutatakse ettevõtte seisuga 1.12.2014 sundlikvideerimisele. Ettevõtte 2014. a majandusaasta aruanne koostatakse perioodi 1.01.2014 kuni 1.12.2014 kohta ning see on ühtlasi ettevõtte likvideerimisaruandeks.

12. Likvideerimisaruanne koosneb likvideerimise alustamise bilansist (ehk likvideerimibilansist), kasumiaruandest, rahavoogude aruandest, omakapitali muutuste aruandest ja lisadest.

13. Likvideerimisaruanne koosneb põhimõtteliselt samasugustest osadest nagu tavapärase raamatupidamise aastaaruanne, kuid selle koostamisel rakendatakse teistsuguseid arvestuspõhimõtteid ja esitusviisi. Käesolev juhend kirjeldab erisusi likvideerimisaruande koostamisel.

Likvideerimisaruandes rakendatavad arvestuspõhimõtted

14. Likvideerimisaruande koostamisel lähtutakse varade ja kohustuste hindamisel järgmistest põhimõtetest:

(a) raha kajastatakse nominaalsummas;

(b) nõuded, mis eeldatavasti laekuvad likvideerimisperioodi jooksul, kajastatakse nende tõenäoliselt laekavas summas;

(c) muud varad kajastatakse nende neto müügihinnas;

(d) teadaolevad kohustused kajastatakse sõlmitud lepingute või seaduste kohaselt tasumisele kuuluvates summades;

(e) vajadusel moodustatakse täiendavad eraldised kahjulike lepingute, koondamistasude, kohtuvaidluste ja muude likvideerimisega kaasnevate juriidiliste kohustuste suhtes.

15. Likvideerimisaruannete koostamisel ei lähtuta jätkuvuse printsiibist ning sellest tulenevalt ei rakendata varade ja kohustuste kajastamisel arvestuspõhimõtteid, mis on seotud kas nende soetusmaksumusega (näiteks korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kajastatavad pikaajalised finantsvarad ja -kohustused), periodiseerimisega (näiteks põhivara amortiseerimine ja ettemakstud tulevaste perioodide kulud ja tulud) või varade ümberhindamisega kapitaliosaluse meetodil.

16. Varade neto müügihinna hindamisel võetakse arvesse eeldatavat likvideerimismenetluse pikkust ning sellest tulenevat võimalikku mõju varade müügi läbiviimise perioodile ja varade müügihinnale.

17. Intressikandvate kohustuste hindamisel arvestatakse tekkepõhist intressivõlga kuni bilansikuupäevani; pärast bilansikuupäeva tekkivat intressi ei võeta arvesse kohustuste hindamisel.

18. Likvideerimisbilansis moodustatakse eraldised kahjulike lepingute (näiteks kasutuks osutuvad katkestamatud rendilepingud), koondamistasude (seoses likvideerimisega koondatavad töötajad), võimalike kohtuprotsesside ja muude asjaolude suhtes, lähtudes juhendis RTJ 8 kirjeldatud põhimõtetest.

19. Kuigi likvideerimisaruandes lähtutakse varade ja kohustuste hindamisel teistsugustest arvestuspõhimõtetest kui tavapärase aastaaruande koostamisel, ei korrigeerita likvideerimisaruandes tagasiulatuvalt eelmise perioodi võrdlusandmeid.

Likvideerimisbilanss

20. Likvideerimisbilansi koostamisel lähtutakse ettevõtte tavapärasest bilansiskeemist, mille kirjete nimetusi on vajadusel täpsustatud või kuhu on vajadusel lisatud täiendavaid kirjeid. Näiteks võib osutada otstarbekaks lisada kirje «Müügiootel vara» varade suhtes, mida ettevõtte kasutas eelnevalt majandustegevuses materiaalse põhivarana, kuid mida ta seoses algava likvideerimisega on sunnitud müüma.

21. Likvideerimisbilansis kajastatakse kõiki varasid ja kohustusi lühiajalistena.

Likvideerimiseelne kasumiaruanne

22. Likvideerimisaruande koostisosaks oleva kasumiaruande koostamisel lähtutakse ettevõtte tavapärasest kasumiaruande skeemist, kuid enne kirjet „Aruandeaasta puhaskasum (-kahjum)” esitatakse kirjed „Likvideerimiseelne kasum (kahjum)” ning „Kasum (kahjum) varade ja kohustuste ümberhindlusest likvideerimisväärtustele”. Kirjel „Kasum (kahjum) varade ja kohustuste ümberhindlusest likvideerimisväärtustele” kajastatakse ettevõtte likvideerimisest tuleneva varade ja kohustuste ümberhindluse mõju.

<u>Näide – varade ümberhindlus likvideerimisbilansi koostamisel</u>	
Ettevõttel on majandustegevuse lõpetamise kuupäeva seisuga bilansis põhivara:	
Põhivara soetusmaksumus:	400 000
Akumuleeritud kulum:	150 000
Põhivara hinnatakse tema neto müügihinnale ja klassifitseeritakse bilansis ümber lühiajaliseks varaks kirjele „Müügiootel vara”.	
Oletame, et põhivara eeldatav neto müügihind on (a) 600 000 ja (b) 100 000.	
(a) Raamatupidamiskanne:	
D Müügiootel vara	600 000
D Akumuleeritud kulum	150 000
K Põhivara	400 000
K Kasum varade ja kohustuste ümberhindlusest likvideerimisväärtustele	350 000
(b) Raamatupidamiskanne:	
D Müügiootel vara	100 000
D Akumuleeritud kulum	150 000
D Kahjum varade ja kohustuste ümberhindlusest likvideerimisväärtustele	150 000

Likvideerimisaruande lisades avalikustatav informatsioon

23. Likvideerimisaruande lisades avalikustatav informatsioon peab vastama samasugustele nõuetele nagu tavapärase raamatupidamise aastaaruande lisades avalikustatav informatsioon, st lisad peavad vastama raamatupidamise seaduse lisas 3 loetletud miinimumnõuetele ning Raamatupidamise Toimkonna juhendites esitatud täiendavatele nõuetele lisades avalikustatava informatsiooni osas.

24. Likvideerimisaruande lisades avalikustatakse täiendavalt järgmine informatsioon:

- (a) selgitus selle kohta, miks ettevõtte majandustegevus lõpetatakse ning alustatakse ettevõtte likvideerimist;
- (b) olulised asjaolud, mis on mõjutanud varade ja kohustuste hindamist likvideerimisbilansis;
- (c) Kasumiaruande kirje „Kasum (kahjum) varade ja kohustuste ümberhindlusest likvideerimisväärtustele” selgitus.

**ETTEVÕTTE LIKVIDEERIMISMENETLUSE KÄIGUS
KOOSTATAVAD VAHEARUANDED**

25. *Likvideerimisotsuse vastuvõtmisega lõpeb ettevõtte seni kestnud majandusaasta ning sellest kuupäevast algab uus majandusaasta. Juhul kui uue majandusaasta algusest (likvideerimismenetluse alustamise kuupäevast) on möödunud 12 kuud ja likvideerimisprotsess ei ole veel lõppenud, on likvideerijad kohustatud koostama likvideerimise vahearuarande. Likvideerimismenetluse jätkumisel koostatakse likvideerimise vahearuanne iga majandusaasta lõpu seisuga.*

Näide

Ettevõtte likvideerimisotsus võeti vastu 15.05.2013. Ettevõtte valib 15.05.2013 kuupäeva majandustegevuse lõpetamise ja likvideerimismenetluse alustamise kajastamise kuupäevaks. Seega lõppes ettevõtte senine majandusaasta 15.05.2013 ja uueks majandusaastaks loetakse perioodi 16.05.2013 kuni 15.05.2014. Likvideerijad on kohustatud koostama esimese likvideerimise vahearuarande seisuga 15.05.2014 eeldusel, et selleks ajaks on likvideerimine veel lõpetamata. Järgmine likvideerimise vahearuanne koostatakse seisuga 15.05.2015 jne, seni kuni likvideerimine on lõpetatud.

26. *Likvideerimise vahearuanne koosneb likvideerimise vahebilansist, tulude ja kulude aruandest, rahavoogude aruandest, omakapitali muutuste aruandest ja lisadest.*

27. Likvideerimise vahearuannete koostamisel lähtutakse varade ja kohustuste hindamisel samadest arvestuspõhimõtetest nagu likvideerimisaruannete koostamisel.

28. Likvideerimise vahebilansi koostamisel lähtutakse samast esitusviisist nagu likvideerimisbilansi koostamisel.

29. Likvideerimise tulude ja kulude aruandes ei järgita tavapärasest kasumiaruande skeemi, vaid seal esitatakse põhilised likvideerimismenetlusega kaasnevad tulude ja kulude grupid, sealhulgas:

- (a) kasum (kahjum) varade ja kohustuste realiseerimisest;
- (b) kasum (kahjum) varade ja kohustuste ümberhindlusest;
- (c) likvideerijatele makstud tasud;
- (d) muud tulud ja kulud.

30. Rahavoogude aruandes ei liigitata rahavoogusid äritegevuse, investeerimistegevuse ega finantseerimistegevuse alla, vaid selle asemel esitatakse sobivalt rühmitatuna põhilised likvideerimismenetlusega kaasnevad laekumised ja väljamaksed.

31. Likvideerimise tulude ja kulude aruandes ning rahavoogude aruandes esitatakse eelmise perioodi võrdlusandmed ainult juhul, kui tegemist on juba vähemalt teise likvideerimise vahearuandega (võrdlusandmetena esitatakse eelmise likvideerimise vahearuande andmed).

32. Omakapitali muutuste aruandes kajastatakse netovara muutust alates likvideerimise algusest ning (kahe) viimase likvideerimise vahearuande perioodi jooksul.

33. Likvideerimise vahearuande lisad ei pea vastama tavapärase raamatupidamise aastaaruande lisades avalikustatava informatsiooni nõuetele. Selle asemel kirjeldatakse likvideerimise vahearuande lisades aruandeperioodil likvideerimismenetluse käigus aset leidnud olulisi sündmusi koos likvideerijate nägemusega likvideerimismenetluse eeldatavast lõpptähtajast.

ETTEVÖTTE LIKVIDEERIMISMENETLUSE LÕPETAMISEL KOOSTATAVAD ARUANDED

34. *Likvideerijad koostavad pärast kõigi võlausaldajate nõuete rahuldamist ja raha deponeerimist lõppbilansi ja seaduses ettenähtud juhtudel vara jaotusplaani. Lõppbilansis kajastatakse ettevõtte likvideerimismenetluse lõpuks allesjäänud vara ning võimalike kohustuste katteks deponeeritud rahasummad.*

35. Reeglina jaotatakse vara omanike vahel rahalises vormis. Omanike nõusolekul ei pea likvideerijad kogu ettevõtte vara müüma, kui see ei ole vajalik võlausaldajate nõuete rahuldamiseks. Sellisel juhul kajastatakse allesjäänud vara lõppbilansis selle neto müügihinnas.

36. Juhul kui likvideerijad on deponeerinud raha kas teadaolevate võlakohustuste katteks, mille tähtaeg ei ole veel saabunud, või muude võimalike kohustuste katteks, kajastatakse sellele vastav kohustus lõppbilansis.

37. Lõppbilansile lisatakse vajadusel likvideerijate seletuskiri, milles selgitatakse:
(a) lõppbilansis oleva mitterahalise vara hindamise põhimõtteid;
(b) võimalikke kohustusi, mille katteks on lõppbilansis deponeeritud raha.

JÕUSTUMINE

38. Raamatupidamise Toimkonna juhendit RTJ 13 „Likvideerimis- ja lõppbilanss” rakendatakse likvideerimisaruannetele, likvideerimise vahearuanannetele ja lõpparuannetele, mille bilansikuupäev on 31.12.2013 või hiljem. Käesolevat Raamatupidamise Toimkonna juhendit võib rakendada vabatahtlikult raamatupidamise aastaaruannetele, mida koostatakse enne 1.01.2013 algavate aruandeperioodide kohta. Juhul kui ettevõtte soovib rakendada käesolevat juhendit ennetähtaegselt aastaaruannetele, mida koostatakse enne 1.01.2013 algavate aruandeperioodide kohta, peab ta samaaegselt rakendama ka kõiki teisi 1.01.2013 jõustuvaid uusi või muudetud Raamatupidamise Toimkonna juhendeid.

39. Kuni käesoleva juhendi rakendamiseni tuleb järgida juhendi RTJ 13 eelmist versiooni (RTL 2008, 20, 294).

VÕRDLUS SME IFRS-IGA

40. SME IFRS ei reguleeri põhimõtteid, millest tuleks lähtuda aruannete koostamisel juhul, kui jätkuvuse printsiip ei kehti. Juhendis RTJ 13 sätestatud põhimõtted on kooskõlas SME IFRSi üldiste põhimõtetega.